

Φόρμα Αποτύπωσης Σχεδίου Δράσης

Σχολική Μονάδα: 2ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ ΛΑΣΙΘΙΟΥ - 3202020

Στόχος Βελτίωσης:

Οι μαθητές

- Να αναπτύξουν σχέσεις συνεργασίας.
- Να καλλιεργήσουν ένα κλίμα αλληλοσεβασμού, να μάθουν τη διαφορετικότητα και να εμπιστεύονται ο ένας τον άλλον.
- Να ενημερωθούν για τις αρνητικές συνέπειες της ενδοσχολικής βίας και να διαμορφώσουν αντιλήψεις κατά του σχολικού εκφοβισμού.

Σχέδιο Δράσης: Σχέσεις μεταξύ μαθητών

Άξονας: Σχέσεις μεταξύ μαθητών / μαθητριών

Συντονιστής Δράσης: ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

A. Σχεδιασμός της Δράσης

Αναγκαιότητα - Στόχοι

A) Αναγκαιότητα

Δεδομένου ότι στα πλαίσια της σχολικής μονάδας λειτουργούν τμήματα ένταξης στα οποία φοιτούν μαθητές με γενικευμένες μαθησιακές και συμπεριφορικές δυσκολίες, καθώς και του γεγονότος ότι, ένα μεγάλο μέρος του μαθητικού δυναμικού απαρτίζεται από μαθητές διαφορετικών εθνικοτήτων, η δράση κρίνεται απαραίτητη για τη βελτίωση των σχέσεων των μαθητών και την ομαλή συνύπαρξη αυτών στο σχολείο.

B) Στόχοι:

Οι μαθητές

- Να αναπτύξουν σχέσεις συνεργασίας.
- Να καλλιεργήσουν ένα κλίμα αλληλοσεβασμού, να μάθουν τη διαφορετικότητα και να εμπιστεύονται ο ένας τον άλλον.
- Να ενημερωθούν για τις αρνητικές συνέπειες της ενδοσχολικής βίας και να διαμορφώσουν αντιλήψεις κατά του σχολικού εκφοβισμού.

Ενέργειες & χρονοδιάγραμμα υλοποίησης

A) Ενέργειες

Ως βασικές ενέργειες για την αποτελεσματική υλοποίηση του σχεδίου δράσης ορίζονται οι ακόλουθες:

- **Καλλιέργεια σχέσεων συνεργασίας:**

Προκειμένου οι μαθητές να αναπτύξουν σχέσεις συνεργασίας μεταξύ τους, θα δημιουργήσουν ένα κολάζ με εικόνες που θα έχουν βρει ή ζωγραφίσει οι ίδιοι. Οι εικόνες θα αφορούν οτιδήποτε μπορεί να θεωρηθεί ως «διαφορετικό» από τους μαθητές μέσα στο σχολικό περιβάλλον τους, όπως στοιχεία πολυπολιτισμικότητας, ΑΜΕΑ κ.α.. Επίσης, θα δημιουργηθούν συνθήματα π.χ. "ΟΛΟΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΙ - ΟΛΟΙ ΙΣΟΙ" που θα αναρτηθούν μαζί με το κολάζ σε αίθουσα του σχολείου.

- **Αποδοχή της διαφορετικότητας:**

Για να καλλιεργηθεί πνεύμα αποδοχής του «άλλου», θα προβληθούν βίντεο και θα διεξαχθούν συζητήσεις με τους μαθητές. Σκοπός είναι να ενημερωθούν τα παιδιά σχετικά με τις διάφορες μορφές ρατσισμού που υπάρχουν, να ανταλλάξουν απόψεις και να ευαισθητοποιηθούν απέναντι σε ζητήματα που συνδέονται με τον κοινωνικό αποκλεισμό και τη μη αποδοχή του διαφορετικού.

- **Διαμόρφωση κλίματος αλληλοσεβασμού:**

Για τη διερεύνηση των σχέσεων μεταξύ μαθητών, θα αξιοποιηθούν συγκεκριμένα δεδομένα, όπως είναι τα πρακτικά του σχολείου. Προκειμένου να διεξαχθεί συζήτηση γύρω από θέματα αλληλοσεβασμού, προτείνεται η προβολή βίντεο και η σύνταξη ενός ερωτηματολογίου, το οποίο θα μοιραστεί στο σύνολο των σχολικών τάξεων και θα αφορά τον σχολικό εκφοβισμό.

B) Χρονοδιάγραμμα

Διαδικασίες υλοποίησης:

- 1) Καλλιέργεια σχέσεων συνεργασίας:** Θα πραγματοποιηθεί κατά τους μήνες Δεκέμβριο και Ιανουάριο.
- 2) Αποδοχή της διαφορετικότητας:** Θα πραγματοποιηθεί από τις αρχές Φεβρουαρίου ως τα μέσα Μαρτίου.
- 3) Διαμόρφωση κλίματος αλληλοσεβασμού:** Θα πραγματοποιηθεί από τα μέσα Μαρτίου ως τα τέλη Απριλίου.

Πόροι - μέσα - ερευνητικά εργαλεία

1. Ανθρώπινο δυναμικό

- Οι εκπαιδευτικοί της σχολικής μονάδας.
- Οι μαθητές της σχολικής μονάδας.

2. Χρόνος

Η δράση πραγματοποιείται στο μεγαλύτερο μέρος της διάρκειας του σχολικού έτους. Ο χρόνος έχει καταναμηθεί ανάλογα με το αντικείμενο και τις δραστηριότητες που περιλαμβάνουν οι ενέργειες.

3. Υλικοτεχνική υποδομή

Θα χρησιμοποιηθεί η υλικοτεχνική υποδομή του σχολείου, δηλαδή το φωτοτυπικό μηχάνημα, οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές, οι προτζέκτορες, η γραφική ύλη κ.α.

4. Οικονομικοί πόροι

Οι πρόσθετοι πόροι που χρειάζονται για την υλοποίηση των ενεργειών που έχουν οριστεί είναι ελάχιστοι και θα καλυφθούν από το σχολείο και τους εκπαιδευτικούς που συμμετέχουν στην ομάδα δράσης.

5. Εργαλεία παρακολούθησης και αξιολόγησης

- Ερωτηματολόγια που θα ετοιμάσουν οι εκπαιδευτικοί και θα τα συμπληρώσουν οι μαθητές.
- Καταγραφή του βαθμού ικανοποίησης των εκπαιδευτικών και των μαθητών από τα αποτελέσματα της δράσης.

6. Πηγές

- Πρακτικά Συλλόγου Διδασκόντων.
- Δεδομένα από τα τμήματα της ένταξης.
- Δεδομένα από ιστοσελίδες και επιστημονικές μελέτες.

Κριτήρια επιτυχίας της Δράσης

1. Οι εκπαιδευτικοί εφαρμόζουν κατάλληλες μεθόδους για την πρόληψη και την αντιμετώπιση αρνητικών συμπεριφορών μεταξύ των μαθητών.
2. Αυξάνεται η ενεργή συμμετοχή των μαθητών στις ομαδικές εργασίες, στις εκδηλώσεις και στις δραστηριότητες του σχολείου.
3. Επίτευξη γόνιμου και εποικοδομητικού διαλόγου μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικών, καθώς και μεταξύ μαθητών.
4. Βαθμός ικανοποίησης εκπαιδευτικών και μαθητών από τα αποτελέσματα της δράσης.
5. Υιοθέτηση και εκδήλωση θετικών μορφών συμπεριφοράς στο σχολικό περιβάλλον.

Διαδικασίες αξιολόγησης της Δράσης

Στόχος 1: Να αναπτύξουν οι μαθητές σχέσεις συνεργασίας.

Προσέγγιση στα κριτήρια επιτυχίας:

Η επιτυχία του στόχου διαπιστώνεται από την ενεργή συμμετοχή των μαθητών στις ομαδικές εργασίες και στις εκδηλώσεις του σχολείου.

Στόχος 2: Να καλλιεργήσουν οι μαθητές κλίμα αλληλοσεβασμού, να μάθουν τη διαφορετικότητα και να εμπιστεύονται ο ένας τον άλλο.

Προσέγγιση στα κριτήρια επιτυχίας:

Από τα ερωτηματολόγια και τις συζητήσεις για τη διαφορετικότητα και την αποδοχή του άλλου διαπιστώνεται, αν οι μαθητές μπορούν να κατανοήσουν επιμέρους ζητήματα, να διεξάγουν έναν εποικοδομητικό διάλογο και αν είναι σε θέση να ελέγχουν τις αντιδράσεις τους σε διάφορες συγκρουσιακές καταστάσεις.

Στόχος 3: Να ενημερωθούν οι μαθητές για τις αρνητικές συνέπειες της ενδοσχολικής βίας και να διαμορφώσουν αντιλήψεις κατά του σχολικού εκφοβισμού.

Προσέγγιση στα κριτήρια επιτυχίας:

Διαπιστώνεται ο βαθμός υιοθέτησης αντιρατσιστικών αντιλήψεων από τους μαθητές και καταγράφεται η πορεία εκδήλωσης (φθίνουσα ή μη) των αρνητικών συμπεριφορών των μαθητών στο σχολικό περιβάλλον.

Ανατροφοδότηση - Προτάσεις ΣΕΕ

B. Υλοποίηση της Δράσης

Περιγραφή

Στο πλαίσιο της δράσης που αφορά τις σχέσεις μεταξύ των μαθητών, ολοκληρώθηκε στις 2.2.2022 η υλοποίηση της πρώτης ενέργειας, η οποία είχε ως στόχο την καλλιέργεια σχέσεων συνεργασίας ανάμεσα στα παιδιά που φοιτούν στο σχολείο. Σε αυτή τη δραστηριότητα συμμετείχαν οι μαθητές των τμημάτων Α3 και Α5, καθώς επίσης και τα παιδιά από το τμήμα ένταξης του Γ2.

Η ενέργεια ξεκίνησε με συζήτηση γύρω από τις εκφάνσεις της διαφορετικότητας και τους τρόπους αντιμετώπισης της στοχοποίησης των μαθητών λόγω αυτής. Δόθηκε έμφαση στην ενσυναίσθηση που πρέπει να αναπτύξουν τα παιδιά για να αποδεχτούν τη διαφορετικότητα και παράλληλα προωθήθηκε η ιδέα της συνεργασίας όλων εντός του σχολικού περιβάλλοντος. Επιπροσθέτως, οι μαθητές ενημερώθηκαν για τις διάφορες μορφές σχολικού εκφοβισμού που υπάρχουν και για το πως μπορούν να βρουν υποστήριξη σε κάθε περίπτωση.

Ιδιαίτερα σημαντικές ήταν οι εμπειρίες που κατέθεσαν τα μεγαλύτερα παιδιά που συμμετείχαν στη δραστηριότητα, ενώ πολύτιμες υπήρξαν και οι συμβουλές τους προς τους μικρότερους μαθητές. Η δράση ολοκληρώθηκε με τη δημιουργία διαφόρων κολάζ, όπου τα παιδιά συνεργάστηκαν και εκφράστηκαν δημιουργικά! Στον ακόλουθο υπερσύνδεσμο, βρίσκεται η περιγραφή της 1ης ενέργειας της παρούσας δράσης, όπως αυτή έχει ανέβει στην ιστοσελίδα του σχολείου: "<http://2gym-ierap.las.sch.gr/?p=490>"

Η παγκόσμια ημέρα κατά του σχολικού εκφοβισμού (6 Μαρτίου) ήταν μια εξαιρετική αφορμή για τη διενέργεια της 2ης ενέργειας της ομάδας μας. Στο πλαίσιο λοιπόν της σχολικής δράσης που αφορά τις σχέσεις μεταξύ των μαθητών, στις 9 Μαρτίου 2022 οι καθηγητές και οι μαθητές του 2^{ου} γυμνασίου Ιεράπετρας πραγματοποίησαν μία σειρά από σχετικές δραστηριότητες. Συγκεκριμένα, προβλήθηκαν βίντεο που σχετίζονται με τη σχολική βία, ύστερα από την παρακολούθηση των οποίων οι μαθητές είχαν τη δυνατότητα να προβληματιστούν και να παραθέσουν γραπτώς και ανώνυμα τη δική τους προσωπική εμπειρία. Επιπλέον, τα παιδιά σε συνεργασία με τους διδάσκοντες συνέθεσαν στίχους και έφτιαξαν ζωγραφιές με θέμα τη βία στο σχολείο. Στο τέλος οι μαθητές ενώθηκαν στον εξωτερικό και στον προαύλιο χώρο του σχολείου για να περάσουν μηνύματα που αφορούν την ισότητα των ανθρώπων και την καταπολέμηση της βίας. Στον υπερσύνδεσμο που οδηγεί στη δημοσίευση της παρούσας ενέργειας στον ιστότοπο του σχολείου, υπάρχει πλούσιο φωτογραφικό υλικό: "<http://2gym-ierap.las.sch.gr/?p=544>".

Στο πλαίσιο της τρίτης ενέργειας της δράσης που αφορά τις σχέσεις μεταξύ μαθητών/ μαθητριών, συντάχθηκε ειδικό ερωτηματολόγιο, το οποίο συμπλήρωσαν ανώνυμα τα παιδιά του 2ου γυμνασίου Ιεράπετρας. Τα αποτελέσματα που προέκυψαν έχουν αποδοθεί σε γραφήματα και δίνουν μία ολοκληρωμένη εικόνα για τις σχέσεις που διατηρούν οι μαθητές του σχολείου, αλλά και για τον τρόπο που αντιλαμβάνονται και έχουν βιώσει τον σχολικό εκφοβισμό.

Όλη η τρίτη ενέργεια μαζί με τα ερωτηματολόγια, τα γραφήματα και την περιγραφή τους, μπορεί να βρεθεί στον παρακάτω υπερσύνδεσμο του σχολείου: <http://2gym-ierap.las.sch.gr/?p=813>

Οι καθηγητές: Σφακιανάκης Δημήτρης, Χρύσα Ξουβερούδη, Βερυκάκη Κατερίνα, Ρώτα Μαρία

Γ. Αποτίμηση της Δράσης

Αλλαγές σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό (εφόσον υπήρξαν)

Υπήρξε μία χρονική μετατόπιση στην υλοποίηση της δεύτερης και της τρίτης ενέργειας, η οποία οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι μέσα στον χειμώνα της φετινής χρονιάς αυξήθηκε σημαντικά ο αριθμός των κρουσμάτων covid 19. Συγκεκριμένα, αρκετοί από τους μαθητές που είχαν επιλεγεί για να συμμετάσχουν στις σχετικές δραστηριότητες, καθώς επίσης και οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί που απαρτίζουν την ομάδα δράσης ασθένησαν σε διαφορετικές χρονικές περιόδους και έπρεπε να μείνουν σε καραντίνα.

Αποτελέσματα της Δράσης

Τα αποτελέσματα της δράσης είναι πολλά και σημαντικά. Οι μαθητές συμμετείχαν με προθυμία στις δραστηριότητες που είχαν σχεδιαστεί από τα μέλη της παρούσας ομάδας δράσης και έτσι άρχισαν να προβληματίζονται και να συζητούν μεταξύ τους, γεγονός που αναμφίβολα συνέβαλε στη βελτίωση των σχέσεών τους. Ξεχωριστή αναφορά θα πρέπει να γίνει στην τρίτη ενέργεια, καθώς μέσα από αυτή προκύπτουν χρήσιμα συμπεράσματα για τον τρόπο που έχουν βιώσει και αντιλαμβάνονται την ενδοσχολική βία οι μαθητές του σχολείου μας.

Βαθμός επίτευξης των στόχων που είχαν τεθεί

4 = Πλήρως

Παράμετροι που διευκόλυναν την επίτευξη των στόχων

Και οι τρεις στόχοι που είχαν τεθεί εξαρχής επιτεύχθηκαν. Μέσα από την υλοποίηση των ενεργειών οι μαθητές ενημερώθηκαν για την ενδοσχολική βία και άρχισαν να συζητούν μεταξύ τους. Έτσι, σταδιακά ξεκίνησαν να αναπτύσσονται σχέσεις εμπιστοσύνης, οι οποίες εδραιώθηκαν με τις συλλογικές δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν (κολάζ, ζωγραφιές, σύνθεση στίχων, την ένωση των μαθητών στον εξωτερικό και στον προαύλιο χώρο του σχολείου για την προβολή αντιρατσιστικών μηνυμάτων και το ερωτηματολόγιο) Επιπρόσθετα, με αυτές τις δράσεις τα παιδιά έμαθαν να συνεργάζονται, να σέβονται τη διαφορετικότητα και συγχρόνως έδειξαν ότι διαμόρφωσαν τη δική τους αντίληψη απέναντι στον σχολικό εκφοβισμό.

Στην επίτευξη των στόχων συνέβαλε η αξιοποίηση των στοιχείων που υπήρχαν στα πρακτικά της εκπαιδευτικής μονάδας, καθώς επίσης και η επικοινωνία των μελών της παρούσας ομάδας δράσης με την ψυχολόγο του σχολείου. Με τις παραπάνω ενέργειες εντοπίστηκαν οι μαθητές που δεν είχαν καλές σχέσεις με τους συμμαθητές τους και εντάχθηκαν στις δραστηριότητες που αναφέρονται στο σχέδιο δράσης.

Δυσκολίες που παρουσιάστηκαν

Κατά την υλοποίηση των επιμέρους ενεργειών, οι καθηγητές της ομάδας δράσης, συνάντησαν δυσκολίες στην ολοκλήρωση δύο δραστηριοτήτων, εξαιτίας της απουσίας τεχνολογικού εξοπλισμού. Ενδεχομένως, για την καλύτερη λήψη ορισμένων φωτογραφιών να χρειαζόταν drone και ψηφιακή κάμερα. Επίσης, η επιθυμία των παιδιών να επενδύσουν μουσικά και να τραγουδήσουν τους στίχους που συνέθεσαν δεν πραγματοποιήθηκε, διότι δεν υπήρχαν τα κατάλληλα τεχνολογικά μέσα.

Υλικό που παρήχθη ή αξιοποιήθηκε

Όπως έχει ήδη αναφερθεί σημαντική για τον σχεδιασμό των σχετικών δραστηριοτήτων ήταν η αξιοποίηση των δεδομένων που υπήρχαν στα πρακτικά της σχολικής μονάδας. Επίσης, κατά την πραγματοποίηση των δράσεων παρήχθη υλικό που πλέον εκτίθεται σε χώρους του σχολείου (αφίσες, κολάζ και ζωγραφιές). Επιπρόσθετα, έχει συγκεντρωθεί ένας ικανοποιητικός αριθμός από φωτογραφίες και από ερωτηματολόγια που συμπλήρωσαν οι μαθητές.

Επιμορφώσεις που τυχόν υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης

Στο πλαίσιο της πρώτης ενέργειας οι εκπαιδευτικοί που συμμετέχουν στην ομάδα δράσης, έχοντας ενημερωθεί σχετικά από επιστημονικές έρευνες, πραγματοποίησαν μία σύντομη επιμορφωτική ομιλία προς τους μαθητές αναφορικά με τις διάφορες μορφές ενδοσχολικής βίας που υπάρχουν και τους τρόπους που μπορούν αυτές να αντιμετωπιστούν.

Προτάσεις για αξιοποίηση των πρακτικών που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης

Τα ερωτηματολόγια που συμπλήρωσαν οι μαθητές του σχολείου περιλαμβάνουν ερωτήσεις που δείχνουν τον τρόπο που έχουν βιώσει την ενδοσχολική βία, αλλά και ποια είναι η στάση που έχουν διαμορφώσει απέναντι σε αυτό το ζήτημα. Θα ήταν εξαιρετικά χρήσιμο οι απαντήσεις των παιδιών μελλοντικά να αξιοποιηθούν από εξειδικευμένους επιστήμονες-ερευνητές (ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς κ.α.) για την εξαγωγή περαιτέρω συμπερασμάτων.

Προτάσεις για αναγκαίες επιμορφώσεις στο πλαίσιο της δράσης

Σε μία πιθανή μελλοντική υλοποίηση του ίδιου σχεδίου δράσης, θα ήταν χρήσιμη η προσθήκη επιμορφωτικής ομιλίας προς τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς από εξειδικευμένο ψυχολόγο.

Προτάσεις για συνέχιση της Δράσης/ για νέες Δράσεις το επόμενο έτος

Το επόμενο σχολικό έτος στην παρούσα δράση θα μπορούσαν να ενταχθούν περισσότερες δραστηριότητες που απαιτούν τη συνεργασία των μαθητών, όπως είναι για παράδειγμα οι αθλητικοί και οι μαθητικοί-γνωστικοί διαγωνισμοί. Οι μαθητές, ενταγμένοι σε ομάδες, θα πρέπει να συνεργαστούν με συμμαθητές τους προκειμένου να επιτύχουν τον κοινό στόχο, την καλή επίδοση, τη διάκριση, τη νίκη.